

Také psychiatrie potřebuje podporu, říká primářka Jana Toufarová

Strasti jihlavské léčebny a psychiatrie celkově nastínila primářka Jana Toufarová.

■ Antonín Zvěřina

Primářka Jana Toufarová z Psychiatrické nemocnice Jihlava přiblížila v Komunitním centru Moravia Třebíč strasti a slasti léčebny.

Připomněla, že v době nástupu do léčebny před zhruba 30 lety měla nemocnice 520 lůžek, nyní se jejich počet snížil na zhruba 400. Tím naznačila, že nemocnice prochází transformací, byť se snížil počet oddělení jen o jedno, nemocnice jde cestou zkvalitňování péče a snižování počtu pacientů na pokojích.

„Pokud jde o péči o pacienty, zázemí, tak je psychiatrie popelkou, příliš peněz do těchto léčen nejde, pouze nyní dostáváme více peněz na akutní lůžka,“ přiznala Toufarová.

Kam po léčení?

Třeba psychiatrická léčebna v Jihlavě nemá dětské oddělení, které se nedá založit bez patřičných odborníků. Další problém vidí v tom, že pacienty není kam následně z léčebny umístit.

Chybí například chráněné bydlení, které by umožnilo lidem trávit čas mimo léčebnu. Sice se nachází několik lůžek třeba v Jihlavě, v Havlíčkově Brodě, v Pelhřimově, ale to nestačí.

Ocenila spolupráci s Paprskem naděje, který pracuje při třebíčské Charitě, který léčebně i v této otázce významně pomáhá. Přiznala, že někteří pacienti zde tráví i roky, protože se pro ně jiné místo nenajde. A právě spolupráce se službami následné péče, jako je Paprsek naděje dává, naději i dlouhodobým pacientům.

Primářka pochválila Kraj Vysočina, který v této oblasti se snaží najít řešení. Má koordinátora pro sociální služby, a pokud léčebna požádá, pošle tam pracovníka, který se pak snaží pro tohoto člověka najít další možnosti mimo nemocnici.

„Horší je to s lidmi s kombinovanými problémy. Chápu některá následná zařízení, pokud tam nemají lidi školené na tyto problémy, že z takových osob mají obavy,“ přiznala Toufarová.

Pacientům pomáhá, že mají režim

Vysvětlila, že vstup do Psychiatrické nemocnice může být dobrovolný, či nedobrovolný. Dobrovolný znamená, že člověk sám pozná, že něco není v pořádku a pobyt v léčebně mu doporučí praktický lékař nebo psychiatr.

„V tom případě se pacient dostane na otevřené oddělení a bude mu nabídnut psychoterapeutický program. Musí projít vstupním vyšetřením u našeho psychiatra a na oddělení si ho převezme ošetřující lékař,“ naznačila Toufarová.

Pacient sám většinou naznačí, co potřebuje vyřešit a jak se nastartovat do dalšího života. Léčebna má k dispozici například keramickou dílnu, dřevodílnu, pohybovou, takže pacient může využít různé druhy doplňkových terapií.

Jak sdělila, dostane takový jízdní řád, kdy bude absolvovat jednotlivé terapie. Součástí se může stát i procházka po městě. Program je doporučením, nikoli nařízením.

„Program u závislosti je pevný a je vyžadována přesnost na minutu, pokud ho pacient poruší, nemusí třeba dostat propustku na víkend,“ vysvětlila Toufarová. Pokračovala, že léčba je kombinací režimových opatření, aktivizačních opatření, terapeutických skupin tam, kde je to potřeba, třeba u léčby závislosti.

PRIMÁŘKA Jana Toufarová v Třebíči pohovořila o Psychiatrické nemocnici Jihlava. Foto: Antonín Zvěřina

Primářka připustila, že mnoho lidí by svoje problémy nejráději řešilo: „Napište mi prášky a já půjdu domů.“ Říká, že lidem pomáhá i to, že jsou pod nějakým režimem. Dostává také otázku ohledně mladistvých od patnácti let, kdy odpovídá, že se pro ně připravuje samostatný program.

Tito pacienti jezdí z léčebny i do školy, aby nedošlo k přetřhání vazeb na běžný život. U těchto pacientů velice kolísají jejich nálady, buď je všechno špatně, nebo naopak.

Úloha rodiny

Pokračovala, že každé okresní město v kraji má své Psychocentrum, kam rádi posílají pacienty k další ambulantní terapii. A zdůraznila, že velkou roli hraje rodina, aby pacienta podpořila. Zejména u dětí, kde se

rodiče často nedokáží smířit s tím, že by právě jejich dítě mělo mít problémy.

„My s rodiči pracujeme tak, že je neobviňujeme, že jejich děti jsou psychicky nemocné, ale aby vše pochopili a pomohli,“ poznamenala Toufarová. Doplnila, že mládež od 15 do 18 let se může stát pacienty jen se souhlasem rodičů, což není pravidlo u některých případech, kdy rozhoduje soud.

Stejný přístup k pacientům

Naznačila nedobrovolný příjem, kdy například obyvatelka ubytovny s covidem nedodržovala karanténu. Tu může uložit soud, když člověk pod vlivem duševní poruchy ohrožuje sebe nebo i druhé na zdraví nebo na životě.

„To jsou nejčastější pacienti, kteří k nám míří nedobrovolně,“ uvedla Toufarová. I s takovým pacientem se snaží lékaři najít společnou řeč a řešit jeho problém. Pokud se to nedaří, teprve pak léčebna přistupuje k omezovacím prostředkům.

Léčebna takové hospitalizace musí hlásit do čtyřadvaceti hodin soudu. Ten rozhodne, zda je nedobrovolná hospitalizace zákonná. Nedobrovolná léčba nastává i tehdy, kdy člověk spáchá trestný čin pod vlivem nějaké duševní choroby. Tu samozřejmě doporučí příslušní odborníci a následně ji ukládá soud.

„K dobrovolným i nedobrovolným pacientům se přistupuje naprosto stejně,“ zdůraznila Toufarová. Cílem u lidí, kteří spáchají trestný čin, je jim vysvětlit, proč ho udělali a jak se mohli zachovat jinak, lépe.

O propuštění pacientů v ochranném léčení opět rozhoduje soud, který musí mít podklady, jaká bude další cesta pacienta, zda i v běžném životě bude pod dohledem, který s ním bude řešit další životní etapu. Aby opět nesklouzl na šikmou plochu.

Debata se dotkla klecových lůžek, primářka Toufarová zdůraznila, že ta se nikdy v Psychiatrické nemocnici Jihlava nepoužívala. K dispozici měla pouze síťovaná lůžka, která už také nyní nepoužívají. Myslí si ovšem, že v některých případech jsou lidštější než omezování pacientů fixačními pásy k lůžkům.

Vrací se zpátky k trestným činům, kdy soud může uložit trest a ochrannou léčbu, či od trestu upustit a nařídit pouze ochrannou léčbu.

Nemusí se jednat o závažné přečiny, ale například o opakované šíření poplašných zpráv nebo stalking s objednáváním dárků a na účet někoho jiného. Soud nejprve nařídí léčení ambulantní, a když jej pacient porušuje, může skončit i v nucené hospitalizaci.

Zvyšovat svoji odolnost

„Po propuštění je důležité s tou osobou nadále pracovat jako s člověkem. Tím, že si prošel léčbou, ho nezbavujeme občanských práv. Je důležité mu pomoci v oblastech, které by třeba sám nezvládl,“ poukázala Toufarová.

Přiznala, že porušení abstinence u léčebny závislosti na alkoholu znamená okamžité ukončení léčby. Netajila, že některá místa i pokoje nemocnice kamerově monitoruje, což například výrazně snížilo počet pádů starších pacientů a pokusů o sebevraždu.

„V hospitalizaci narůstá počet závislostí více u mužů, je celkově více poruch zapříčiněných dlouhodobým stresem u žen plus nově narůst hospitalizovaných nezletilých. Jak takovým nemocem předcházet? Obecně zvyšovat svoji odolnost, žít zdravě, strava, pohyb, kvalitní spánek, netrávit čas ve virtuálním prostoru,“ doporučila na závěr primářka Jana Toufarová.